

Hare Excellentie
Mr.dr.s. M.C.G. Keijzer
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

30 april 2020

Betreft: NOODHULP ONDERNEMERS IN WATERSPORT EN RECREATIE

Hooggeachte mevrouw Keijzer,

Het kabinet heeft besloten de maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het coronavirus minimaal te verlengen tot 20 mei. Met deze beslissing komt er vooralsnog geen einde aan de onzekere periode voor ondernemers. Meer perspectief op de toekomst, in de vorm van de uitrol van de 1,5 meter economie, is niet gegeven. Steeds meer bedrijven bereiken de gevarezone. De eerste fase van het economische noodpakket, waaronder de TOGS-regeling, de NOW-regeling en de BMKB-kredietregeling, bleek ontoereikend voor seizoensgebonden bedrijven in de watersport en recreatie. Nu de kabinetsmaatregelen worden verlengd is het van levensbelang dat de bestaande regelingen toegankelijk worden voor de watersport- en recreatiesector en dat er snel een tweede fase economisch noodpakket wordt uitgerold in de vorm van financiële noodhulp voor bedrijven.

Wij zien het als een gezamenlijke opgave om dit vorm te geven, en dringen er dan ook bij u op aan om het gesprek met u en uw ambtsgenoot Wiebes voort te zetten. Regulier overleg kan het begrip onderling versterken en draagt bij aan efficiënte implementatie van maatregelen en noodhulp.

De cijfers

De watersport- en recreatiebedrijven zijn vanwege hun seizoensgebonden en kapitaalintensieve eigenschappen extra kwetsbaar. Door de onvolledige opzet van de NOW-regeling voor seizoensgebonden sectoren staan veel banen op de tocht. HISWA-RECRON heeft samen met experts onderzoek uitgevoerd naar de schade van de coronacrisis op watersport- en recreatiebedrijven. Op basis daarvan komen wij tot de volgende conclusies:

Totale omzet watersport en recreatiebedrijven per jaar in miljarden	5,19 miljard
Aantal bedrijven in watersport en recreatie	7.447
Waarvan: aantal bedrijven met verhuur en verblijf - Aantal slaapplekken - Aantal overnachtingen	5.527 1,11 miljoen 71,5 miljoen
Daling boekingen tot en met 20 mei	75% (53% tot 92%)
Omzetderving bedrijven in watersport en recreatie t/m 20 mei	726 miljoen
Prognose omzetderving watersport en recreatie t/m juni	1,16 miljard
Omzetsdaling bestedingen buiten verblijfsaccommodatie (winkelen, boodschappen, brandstof)	577 miljoen
(Parttime) banen op de tocht (direct en indirect) op dit moment	23 duizend

De sector bestaat uit kampeer- en bungalowbedrijven, jachthavens, jacht- en bootverhuur, bouw, service en toelevering. Maar een belangrijk deel zijn veelal kleinere gespecialiseerde sectoren die (vrijwel) 100% op slot zitten gelet op de aard van het bedrijven. Zoals toeristische campings met sanitaire gebouwen die gesloten zijn, groepsaccommodaties, zeil- en vaarscholen, de Hollandsche Zeilvaart / traditionele chartervaart, dagrecreatiebedrijven en buitensportbedrijven. In bepaalde veiligheidsregio's in Nederland is er sprake van een gehele of gedeeltelijke lockdown van alle bedrijven waar verblijf wordt gehouden of activiteiten voor gasten worden aangeboden.

Noodhulp fase 2

De eerste focus van het kabinet op werkbehoud was goed, maar lang niet voor alle getroffen bedrijven in onze sector. Zonder vitale bedrijven is er überhaupt geen sprake van werkgelegenheid.

1. Het seizoenskarakter van de watersport en recreatiebedrijven maakt het onmogelijk om omzetderving in deze maanden op een later moment in te halen. Gasten gaan, mocht daar al ruimte voor zijn, niet een extra keer op vakantie. BMKB-leningen staan gelijk aan uitgestelde extra schuldenlasten en dragen niet op een duurzame manier bij aan de liquiditeit van een bedrijf.
2. De sector is zeer kapitaalintensief (terreinen, gebouwen & voorzieningen als zwembaden, horeca, winkel, infra, groen) en zit verlegen om liquide middelen. Winst uit het verleden is geïnvesteerd kwaliteitsverbetering, vitalisering en ontwikkeling. Institutionele verhuurders van vastgoed blijven aanspraak maken op 100% huurgelden.
3. Gemiddeld zijn de loonkosten 30% van de omzet. 30% is voor beheer en onderhoud en 30% zijn kapitaalslasten (aflossing, rente, huur). Bij een omzetsdaling nemen de kosten relatief beperkt af omdat een belangrijk deel bestaat uit vaste lasten. Zoals kapitaalslasten en een groot deel van de personeels-, beheer- en onderhoudslasten. Bij 22% omzetsdaling, dalen de kosten met maar 9%. Loonkosten voor seizoensbedrijven worden niet of nauwelijks gecompenseerd uit de NOW-regeling vanwege de referentiemaand januari 2020.

De acute noodhulp die nodig is om watersport en recreatiebedrijven in stand te houden is **1,2 miljard euro** op het moment dat huidige kabinetsmaatregelen (blijf thuis, 1,5 meter afstand) aanhouden tot en met juni. Een anderhalve meter economie is een economie met krimp. Wanneer dit advies ook na juni blijft gelden loopt dit bedrag op tot **1,9 miljard euro** tot en met september en **2,3 miljard euro** eind dit jaar op basis van de huidige schattingen. Deze berekeningen gaan er van uit dat er vanaf juni ook buitenlandse gasten welkom zijn in ons land.

Wij vragen u met klem bovenstaande bedragen vrij te spelen in de vorm van noodhulp ter behoud van onze prachtige watersport en recreatiebedrijven.

(PM: Het bedrag van noodhulp kan verlaagd worden door ook de NOW toepasbaar te maken voor de seizoensgebonden sector).

Maatregelen fase 2

Naast de financiële noodhulp vragen wij u om in de tweede fase extra maatregelen te treffen. Deze maatregelen sluiten aan bij de reeds gezette stappen die gezet zijn door het kabinet. Wij denken aan de volgende maatregelen:

Herstel Noodhulp fase 1:

- Alsnog en met grote spoed geschikt maken TOGS en NOW regeling voor watersport- en recreatiesector;
- Samen met provincies en sector inrichten van een garantiefonds vooruitbetaalde gelden. Onderstaand worden deze onderdelen verder toegelicht.

Invoering Noodhulp fase 2:

- Indien op redelijke termijn een garantiefonds voor vooruitbetaalde gelden niet haalbaar is stellen wij voor dat de overheid de waarde van vouchers die aantoonbaar door bedrijven zijn uitgegeven overneemt als compensatie voor omzetsderving;
- Invoering van een nieuw steunpakket voor toegevoegde waarde onderneming via opslag op NOW of door directe kapitaalsteun;
- Aanvullend 100% staatsgarantie op leningen met lange afbetalingstermijnen en op termijn schuldsaneringsmogelijkheden;
- Verrekenbare verliezen mogelijk maken over een lange periode;
- Een forse impuls van minimaal 15 miljoen euro door Rijk en Provincies voor het offensief Duurzaam Herstel Bestemming Nederland ter stimulering van de vraag naar binnenlandse en op termijn inkomend toerisme en recreatie.

Nog te herstellen maatregelen uit fase 1.

Onderstaand regelingen uit het eerste economische noodpakket vergen een spoedreparatie om acute problemen te voorkomen.

TOGS-regeling

De TOGS-regeling compenseert voor watersport- en recreatiebedrijven gemiddeld 1,2% van de totale omzetsderving. Voor met name kleinere bedrijven kan deze impuls toch een groot verschil maken. De TOGS-regeling is voor een groot aantal watersport en recreatiebedrijven nog steeds niet opengesteld. Wij verwijzen u naar een eerder brief van ons waarin wij de volledige lijst van HISWA-RECRON bedrijven met hun SBI-codes hebben toegezonden.

NOW-regeling

Watersport- en recreatiebedrijven genereert werkgelegenheid voor ruim 100 duizend fulltime en parttime werknemers. Het behoud van werkgelegenheid wordt in deze periode bemoeilijkt omdat de referentiedatum januari 2020, op basis waarvan het werknemersbestand wordt vastgesteld, in geen verhouding staat tot de werkelijk loonsom. Dit kan gerepareerd worden door voor de bedrijven in de seizoensgebonden sector een representatievere maand te nemen, zoals mei of juni 2020. Nu de maatregelen zijn voortgezet tot ook deze maanden van 2020, maakt dit de aanpassing nog noodzakelijker. Om te voorkomen dat de komende weken de ondernemers noodzakelijkerwijs duizenden werknemers moeten ontslaan is aanpassing van deze regeling met terugwerkende kracht nu noodzakelijk.

Garantiefonds

Om rust in de markt te krijgen kan verdere schade voor de sector deels voorkomen worden door het annuleren van boekingen door de consument te voorkomen. De consument is hiertoe alleen bereid als hij de garantie krijgt op een later moment ook daadwerkelijk zijn vakantie te kunnen uitvoeren. Vouchers die hiervoor geschikt zijn moeten gedekt zijn in het geval een bedrijf alsnog failliet gaat. De rijksoverheid kan met een garantstelling voor deze vouchers verdere omzetsderving van bedrijven drukken. De ACM en de provincies zijn groot voorstander van een garantiefonds maar tot op heden heeft het Ministerie van EZK aangegeven dat dit niet bespreekbaar is.

Wij beseffen ons dat er in deze crisisperiode veel op u en uw ministerie af komt. De druk is hoog. Tegelijkertijd zien wij dat door de verlenging van maatregelen door het kabinet de nood bij onze ondernemers nog acuter is geworden. De noodhulp die we aan u vragen is geen luxe, het is van levensbelang geworden.

Uiteraard zijn wij altijd bereid om u te woord te staan en vragen te beantwoorden.

Met gastvrije groet,

Geert Dijks
Directeur HISWA RECRON

Gsm: 10.2.e
Email: g.dijks@hiswarecron.nl